

Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут права

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Матеріали
VII Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 18–19 травня 2023 року)

Суми
Сумський державний університет
2023

Редакційна колегія:

- А. М. Куліш* – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;
В. В. Миргород-Карпова – кандидат юридичних наук;
А. В. Стеблянко – доктор філософії за спеціальністю 081 «Право»;
О. В. Ільченко – кандидат юридичних наук, доцент;
В. В. Сухонос – доктор юридичних наук, професор;
О. С. Бондаренко – доктор юридичних наук, доцент;
В. М. Завгородня – кандидат юридичних наук, доцент;
С. І. Дегтярьов – доктор історичних наук, професор

*Рекомендовано до видання
рішенням вченої ради Навчально-наукового інституту права СумДУ
(протокол № 9 від 1 червня 2023 року)*

Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 18–19 травня 2023 року) / редколегія: проф. А. М. Куліш, В. В. Миргород-Карпова, А. В. Стеблянко. – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 361 с.

До матеріалів увійшли тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів», що містять результати теоретичних досліджень та окремі питання актуальних проблем щодо реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів. Тексти доповідей і повідомлень друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

УДК 341-044.247(4:477)(06)

© Сумський державний університет, 2023
© Куліш А. М., Миргород-Карпова В. В., Стеблянко А. В.
та ін., 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Власенко В. М. ДО БІОГРАФІЇ ЛЕВА ШЕПАРОВИЧА.....	9
Гнилокозова П. О. ПОЛІТИКА УКРАЇНИ У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.....	13
Гончаренко А. В. ПОЛІТИКА ЄС ЩОДО ВІРМЕНІЇ У КОНТЕКСТІ ПРОГРАМИ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА, 2009–2017 РР.	16
Горобець Н. С., Татарінова К. В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АНАЛОГІЇ В ЮРИДИЧНІЙ АРГУМЕНТАЦІЇ.....	21
Завальна Ж. В. НЕДОБРОСОВІСНЕ ВИКОРИСТАННЯ ДОГОВІРНИХ ФОРМ У ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТАХ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ.....	24
Король В. М. РАДЯНСЬКІ УРЯДОВІ ПОСТАНОВИ ПРО РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОЇ ЕЛЕКТРИФІКАЦІЇ 1945-1948 рр.....	27
Лелека С. С. ЕЛЕКТРОННІ ВИБОРИ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ТРАДИЦІЙНИМ ТА ДОСВІД ЕСТОНІЇ В ЦЬОМУ ОСЕРЕДКУ БЕЗПОСЕРЕДНЬО.....	30
Мурашко К. О. РОСІЙСЬКИЙ ФАШИЗМ У МАНЬЧЖУРІЇ У 30 – НА ПОЧАТКУ 40- Х РР. XX СТ.....	35
Поліщук Д. В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЛОБІЗМУ.....	38
Старинський М. В. ПРИРОДА ТА ОЗНАКИ ПРАВА ЯК ОСНОВНОГО РЕГУЛЯТОРА СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН.....	41

СЕКЦІЯ 2

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Горіченко С. О. АДВОКАТСЬКА ТАЄМНИЦЯ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА.....	44
Капелько П. О. ДО ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В СУСПІЛЬНО- ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ.....	47
Панкратова В. О. Е-КОНСУЛЬТАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДСЬКОСТІ ТА ВЛАДИ.....	51
Тарасенко А. І. КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ В УКРАЇНІ: ГЕНЕЗА ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	55

СЕКЦІЯ 3

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Даценко О. І. КОНСУЛЬТАЦІЇ ІЗ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ ЯК ЕЛЕМЕНТ УХВАЛЕННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ОРГАНАМИ ФІНАНСОВОГО НАГЛЯДУ.....	59
Денисенко С. І. МІЖНАРОДНА КОНВЕНЦІЯ ПРО СПРОЩЕННЯ ТА ГАРМОНІЗАЦІЮ МИТНИХ ПРОЦЕДУР ЯК БАЗОВИЙ МІЖНАРОДНИЙ ДОГОВІР У СФЕРІ МИТНОРІ СПРАВИ.....	62
Дерій О. В. ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ НАДАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ.....	66
Землякова В. О. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ВНУТРІШНЬО	

ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ.....	69
Криlach O. B. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОГО РОЗШУКУ ОСІБ, ЯКІ ВЧИНИЛИ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	72
Лутай А. О. ОБМІН ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИМИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА.....	76
Нагорна А. О. КОЛЕКТИВНА БЕЗПЕКА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВ У РАМКАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВДРУЖНОСТІ.....	80
Нагорна А. О. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ БІЖЕНЦІВ У НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО.....	83
Плотнікова М. В. РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО НАГЛЯДУ У ЗАХИСТІ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ У ЄС.....	86
Твердохліб Я. В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ БОРОТЬБИ З ТОРГІВЛЕЮ ЖІНКАМИ В СВІТЛІ НОВОЇ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС.....	90
Теслик А. В. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В ДОСВІДІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	94
Шевченко В. О. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР. СИСТЕМА ЄС.....	98

СЕКЦІЯ 4

ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО, ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО, АГРАРНЕ ПРАВО

Чурилова Т. М. ДО ПИТАННЯ ПРО ОБМЕЖЕННЯ ТА ЗАБОРОНИ У СФЕРІ ПРАВ НА ПРИРОДНІ РЕСУРСИ ДЕРЖАВИ - АГРЕСОРА РФ ТА ЇЇ ГРОМАДЯН.....	101
---	------------

СЕКЦІЯ 5

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Бублік С. П. ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ ДОРУЧЕННЯ.....	105
Жмаєва М. Ю. ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ.....	108
Ковтун А. А. АДАПТАЦІЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО НОРМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	111
Костенко А. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ СПАДКУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК.....	114
Крисько А. С., Міщенко Т. М. ПРОБЛЕМАТИКА У СФЕРІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	117
Кушнірук В. М. ЗАХИСТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ.....	120
Кушнірук В. М. ЗАХИСТ ПОРУШЕНОГО АВТОРСЬКОГО ПРАВА В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ.....	122
Лукаш О. С. ВОЄННИЙ СТАН ЯК ПРАВОВА ПІДСТАВА ДЛЯ НЕВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.....	124
Мартинець І. В. ЩОДО САМОЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ.....	127
Олешкевич В. В. ПРИНЦИПИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН.....	130
Олешкевич В. В. ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОГОВОРУ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ.....	133
Хойна Д. С. ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СИСТЕМІ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА.....	137

Хойна Д. С. ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ АВТОРСЬКОГО ДОГОВОРУ.....	140
Шкіль А. С. ДО ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДОГОВОРУ ДОРУЧЕННЯ.....	143
Шкіль А. С. ДО ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЛЦЕНЗІЙНОГО ДОГОВОРУ.....	146

СЕКЦІЯ 6 СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО

Бублік С. П. ВИСЕЛЕННЯ З ЖИТЛОВИХ ПРИМІЩЕНЬ: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОРЯДОК.....	150
Кайсарова А. О. ОСОБЛИВОСТІ НАЙМУ СОЦІАЛЬНОГО ЖИТЛА В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	152
Кушнірук В. М. СУДОВИЙ ЗАХИСТ ЖИТЛОВИХ ПРАВ.....	156
Олешкевич В. В. ЩОДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ЖИТЛОВИХ ПРАВ.....	158
Ширінкін М. С. ДОГОВІР ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ.....	161
Шкіль А. С. ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА НА ЖИТЛО.....	164

СЕКЦІЯ 7 ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Дяченко М. Р., Євтушенко А. С. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА РОБОЧОМУ МІСЦІ.....	168
Кисельова О. І. ВЗАЄМОДІЯ МІЖНАРОДНОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я У СФЕРІ ПРАЦІ.....	171

СЕКЦІЯ 8 АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ ПРАВО, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Азімов К. ГАРМОНІЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА З НОРМАМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ЩОДО ПИТАННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	179
Деменко К. Е. ЩОДО ПОНЯТТЯ «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВАЛЮТНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ».....	183
Думчиков М. О., Гоч Л. М. ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ У КІБЕРПРОСТОРІ: ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР.....	185
Зименко О. В., Резнік О. М. КОМПЕТЕНЦІЯ СТАРОСТИ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ.....	189
Ільченко О. В. ЄДИНИЙ ПОРЯДОК МИТНОГО ТРАНЗИТУ ДЛЯ УКРАЇНИ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ.....	193
Ільченко О. В., Ільченко Б. О. ЗАСОБИ ТА СПОСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ.....	197
Колеснікова М. В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНИХ ВІДНОСИН.....	201

Куліш А. М., Михайлова Є. К. БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЯК ЗАХИСНИЙ МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ.....	203
Лисенко А. А. ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ ВЧИНЕННЮ ДРІБНОГО ХУЛІГАНСТВА.....	207
Лиходід Я. А. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ БОРОТЬБИ З ТІНЬОВОЮ ЗАЙНЯТИСТЮ В УКРАЇНІ.....	210
Миргород-Карпова В. В., Крисько А. С., Kalogridis К. ЗАХИСТ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	212
Недоступ К. К. ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІСЦЕВОГО ПОДАТКУ, ЯКИЙ ВАРТО ВЗЯТИ ДО УВАГИ.....	215
Печена Т. О. ПРАВОВА ПРИРОДА РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....	219
Савицька Н. В. МІСЦЕ ПРИНЦИПУ ВНУТРІШНЬОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДДІ У СТРУКТУРІ ПРИНЦИПІВ ДІЯЛЬНОСТІ СУДУ.....	221
Слободянюк Я. В. ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНИХ ЕКСПРЕС-ВІДПРАВЛЕНЬ.....	225
Steblianko A., Ghaffarpour N. SPECIFIC ISSUES OF THE ACTIVITIES OF THE BUREAU OF ECONOMIC SECURITY UNDER THE CONDITIONS OF THE STATE OF MARTIAL.....	228
Фомічов К. С. ПУБЛІЧНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ ЗАХИЩЕНОСТІ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ З ІНШИМИ ДЕРЖАВНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ.....	231
Цукан С. В. КЛАСИФІКАЦІЯ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ.....	235
Чала Д. О. ЩОДО СУЧАСНИХ (ЕВРИСТИЧНИХ) МЕТОДІВ РОБОТИ ТА ЇХ ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ І РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	239
Швагер О. А., Баранюк Т. М. ВІДПОВІДНІСТЬ ПОЛОЖЕНЬ НОВОГО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО СТРАХУВАННЯ» ЩОДО РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ СТРАХОВИКАМИ ЄВРОПЕЙСЬКИМ ТА МІЖНАРОДНИМ СТАНДАРТАМ.....	243

СЕКЦІЯ 9

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ

Антонюк В. Я. МЕДИЧНИЙ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ПРАЦІВНИК ЯК СПЕЦІАЛЬНІ СУБ'ЄКТИ ЗЛОЧИНУ (СТ. 140 КК УКРАЇНИ).....	247
Бондаренко О. С. АНТИКОРУПЦІЙНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ ЯК ФАКТОР ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ: ДОСВІД УГОРЩИНИ ТА УКРАЇНИ.....	250
Брайко Ю. В. ЮРИДИЧНА ПРИРОДА ЗЛОСПОЖИВАННЯ ПОСАДОВИМИ ПОВНОВАЖЕННЯМИ.....	255
Бублік С. П. ПУБЛІЧНІ ЗАКЛИКИ ДО ВЧИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ: ПРАВОВИЙ ЗМІСТ.....	257
Горіченко С. О. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	259
Dumchikov M. O. THE MAIN REASONS FOR COMMITTING ECONOMIC CRIMINAL OFFENSES IN CYBERSPACE.....	263
Калганова О. А., Котух Є. В. ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОТИДІЇ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ.....	266

Калініна М. Р., Терехова О. Ю. ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ НА ЗЛОЧИННІСТЬ.....	269
Карасьова Л. М. ЩОДО ПИТАННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЕВТАНАЗІЇ В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....	271
Лимонько А. О. ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	275
Лукаш О. С. НОВЕЛІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	278
Ляховець Б. І., Терехова О. Ю. ДЕЗЕРТИРСТВО: ПРОБЛЕМИ ЙОГО ЗАПОБІГАННЯ.....	281
Мариніна Ю. О. СУЧАСНІ СПОСОБИ СКОЄННЯ ЗЛОЧИНУ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) МАЙНА, ОДЕРЖАНОГО ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ.....	283
Машин О. О., Янішевська К. Д. ЩОДО ПРИЧИН ВИНИКНЕННЯ КОЛАБОРАЦІЗМУ.....	286
Михайлова Є. К., Gonzalo R. E. ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФЕНОМЕНУ КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ОДНОГО ІЗ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ.....	288
Міщенко Т. М. АНАЛІЗ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ЕКСПЕРТНОЇ СЛУЖБИ МВС: СУЧАСНИЙ СТАН.....	293
Новікова К. А. ДО ПИТАННЯ ПРО КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЦЕНЗУРИ В УКРАЇНІ.....	296
Плис К. В., Янішевська К. Д. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У МЕДИЧНІЙ СФЕРІ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ.....	301
Савчук В. О. СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ НЕЗАКОННОГО ВИКОРИСТАННЯ З МЕТОЮ ОТРИМАННЯ ПРИБУТКУ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ, БЛАГОДІЙНИХ ПОЖЕРТВ АБО БЕЗОПЛАТНОЇ ДОПОМОГИ.....	306
Сорокін А. А. КОЛАБОРАЦІОНІСТ ЯК СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ: ПРОБЛЕМИ ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ.....	308
Ткаченко О. А. ЕКСЦЕС ВИКОНАВЦЯ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	311
Чернявський Б. А. ПОДВІЙНА ФОРМА ВИНИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ.....	313
Шершак–Гукова А. М. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕГЛАМЕНТАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ.....	315
Шульгун Д. В. КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПОВ'ЯЗАНИХ З КРИПТОВАЛЮТАМИ.....	320
Янішевська К. Д. ДОБРОВОЛЬЧІ ФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	325

СЕКЦІЯ 10 КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА

Божко В. В., Суєцький А. А. СУДОВО-ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА У РОЗРІЗІ ДОКАЗУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	328
Геворгян А. В. РОЛЬ ВНУТРІШНЬОГО ПЕРЕКОНАННЯ ПІД ЧАС ОЦІНКИ	

ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	330
Думчиков М. О. КРИМІНАЛІСТИЧНА ТИПОЛОГІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У КІБЕРПРОСТОРІ.....	334
Зінченко Г. С. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЩОДО ВИЗНАННЯ ПОКАЗАНЬ З ЧУЖИХ СЛІВ ДОКАЗОМ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	337

**СЕКЦІЯ 11
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ**

Андрієнко Р. І. ЗМІСТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА NFT.....	341
Бондхас Д. А. ЗАХИСТ ОБ'ЄКТІВ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	345
Єнацький М. А. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА КІНОПРОДУКЦІЮ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ.....	349
Требух В. В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЕСТОНІЇ.....	351

**СЕКЦІЯ 12
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Лелека С. С. ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ.....	356
Татарінова К. В. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	358

ДО ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

Капелько П. О.

студент I курсу факультету прокуратури

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Науковий керівник: Павишук К. О.

к.ю.н., доцентка, доцентка кафедри конституційного права України

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Європейська інтеграція є ключовою ціллю зовнішньополітичної стратегії незалежної України. Вона має на меті забезпечення сталого економічного та соціального розвитку держави, покращення життєвого рівня громадян та забезпечення національної безпеки. Для отримання статусу члена Європейського Союзу (надалі – ЄС) Україні необхідно провести низку реформ, адаптувати законодавство відповідно до європейських критеріїв та забезпечити практичну реалізацію змін. Такі вимоги стосуються різних сфер, зокрема з вдосконаленням законодавства про національні меншини.

Україна, як і більшість країн світу, має національні меншини, які становлять певну частину населення зі своєю власною культурою, мовою, історією та ідентичністю. В Україні проживають представники більш ніж 100 національностей. Найчисельніші з них: росіяни, євреї, білоруси, кримські татари, угорці, поляки, румуни, болгары, молдавани, вірмени, греки, роми та ін. Питання політики щодо національних меншин постало перед Україною одразу після здобуття незалежності. Упродовж 1945–1991 рр. змінювалися окремі підходи радянської влади до «розв’язання національного питання». Однак усі вони залишалися в межах незмінного політичного імперативу: формування «нової історичної спільності – радянського народу» і розмивання самобутності та російськомовної акультурації етнічно відмінних складових загалу населення країни [3, с. 493]. Розпад Радянського Союзу різко послабив тиск державної влади на етнічні меншини в різних державах, що сприяло розгортанню міжетнічних конфліктів в Нагорному Карабасі, Осетії, Абхазії та Чечні. Щоб не допустити подібного, Україна обрала шлях гармонійного розвитку, що базується на міжетнічній співпраці.

Національну законодавчу базу в питаннях національних меншин в різний час становили: Декларація про державний суверенітет України (1990 р.), Акт проголошення незалежності України (1991 р.), Декларація прав національностей України (1991 р.), Конституція України (1996 р.), Закони України «Про національні меншини в Україні» (1992 р.), «Про культуру» (2010 р.), «Про засади державної мовної політики» (2012 р.), «Про освіту» (2017 р.), «Про корінні народи України» (2021 р.). Згідно зі ст. 9 Основного Закону до національного законодавства також належать Рамкова конвенція про захист національних меншин (ратифікована 1997 р.) та Європейська хартія регіональних мов або мов меншин (ратифікована 1999 р., повторно – 2003 р.). А з 1 липня 2023 набуває чинності Закон України «Про національні меншини (спільноти) України», який має ознаки рамкового та чітко не закріплює механізми реалізації національними меншинами належних їм прав.

Правовий статус національних меншин надає їм право на: самоідентифікацію, традиційне ім'я, використання мови національної меншини та навчання рідною мовою чи її вивчення у школі, розвиток національної культури, використання традиційної символіки, одягу, відзначення національних свят, сповідування традиційної релігії та будь-яку іншу законну діяльність.

Представники різних етнічних спільнот є активними учасниками політичного життя в Україні. Підтвердженням того є перемога на місцевих виборах 2020 р. в Закарпатті політичної сили «“КМКС” Партія угорців України». Представники Меджлісу кримськотатарського народу в різні роки були учасниками виборів різних рівнів у складі політичних партій «Наша Україна», «Європейська солідарність» (раніше – «Солідарність», Блок Петра Порошенка). Також в різні роки представники національних меншин були включені до виборчих списків ВО «Батьківщина», Партії Регіонів, НУНС, Народного Руху [1, с. 226], Опозиційного Блоку, ОПЗЖ та ін.

На жаль, в політичному житті антисемітизм досі в тих чи інших проявах присутній як фактор виборчих змагань [3, с. 551]. Через єврейське походження політики нерідко ставали об'єктами медійних провокацій. Особливо активно велася кампанія з елементами антисемітизму проти І. Коломойського, А. Яценюка, В. Гройсмана, В. Зеленського та ін.

Невіддільним елементом суспільного життя та громадянського суспільства в Україні є етнічні організації. Вони мають на меті захист прав представників національних меншин, розвиток їх національної культури. Такими є: Єврейський Конгрес, Румунська спільнота України, Спілка вірмен України тощо. Виходили та/чи продовжують виходити періодичні видання: «Роден край», «Конкордія», «Арагац» та ін. А діячі культури, які є представниками національних меншин користуються неабиякою популярністю.

Проблемним постає питання нацменшин, зокрема через питання шкільної освіти. За статистичними даними у 1991 р. викладання українською мовою провадилося лише в 49,3% шкіл, у 1998 – у 65 %, у 2004 – у 75 %, у 2009 – у 84,4 % [2, с. 115-117]. Станом на 2022 р. у 95,9 % шкіл викладання ведеться українською мовою, 3 % - змішано з мовою нацменшин, 1,1 % - мовою нацменшин.

Внесення змін Закону Україну «Про освіту», які дозволяють національним меншинам отримувати рідною мовою лише початкову освіту (1-4 класи), а корінним народам – загальну середню освіту (1-9 класи). Корінними народами вважаються кримські татари, караїми та кримчаки. Через це невдоволена Угорщина погрожує перешкоджанням вступу України до ЄС, адже відсутність чітко прописаних умов набуття членства дозволяє хоча б одній державі-члену загальмувати процес вступу будь-якої іншої (наприклад, Франція загальмувала вступу Великобританії більш ніж на 10 років).

Зачіпаючи питання освіти для нацменшин слід зазначити про щорічне проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з івриту, болгарської, молдовської, польської, новогрецької, угорської та російської мов, попри те, що Положенням [4] з перерахованих передбачено проведення олімпіад лише з російської мови.

Окремою сторінкою в питанні національної політики є Закон України «Про засади державної мовної політики» (2012 р.), більш відомий як «Ківалова-Колесніченка», який у 2018 р. Конституційний Суд України визнав таким, що не відповідає Конституції. За цим Законом значно розширювалися межі використання мови нацменшин на території з переважним проживанням їх представників. Таке рішення публічно підтримали Угорщина та Росія, а парламентська опозиція Перипетії з цим законом почалися після Революції Гідності, коли Верховна Рада України скасувала його у 2014 р. Це викликало миттєву негативну реакцію Верховного комісара у справах національних меншин ОБСЄ [5], а новобраний президент П. Порошенко публічно визнав таке рішення ВРУ помилковим, через що статус згаданого Закону залишався невизначеним до 2018 р.

Через військову агресію Росії проти України питання нацменшин неабияк загострилося. Медійний простір переповнюють повідомлення, що на окупованих РФ територіях національні меншини зазнають утисків. Забороняється вивчення в школі та публічне використання мов національних меншин. Це стосується народів, що проживають на окупованій частині Херсонської, Запорізької, Донецької та Луганської областей та в анексованому Криму.

Станом на 2023 р. Україна напрацьовує наступну національну модель. Українська мова визнається єдиною мовою в усіх сферах державної діяльності. Національні меншини мають право вивчати рідну мову як окремий предмет або на рівні молодших класів та

дбати про збереження культурної ідентичності. Практично ж нацменшини не завжди дотримуються мовного законодавства та максимально використовують рідну мову. Що стосується російського етнічного населення, то через вторгнення РФ в Україну прояви всього російського сприймаються суспільством відверто вороже. Самоідентифікація представників російської національної меншини може стати підставою для дискримінації.

Підсумовуючи слід зазначити наступне. Національні меншини в незалежній Україні отримали свободу власного розвитку; упродовж 1990-х – 2010-х рр. національні меншини мали змоги отримувати повну загальну середню освіту рідною мовою; станом на 2023 р. мовою всіх комунікацій є українська, нацменшинам дозволяються вивчати в школі рідну мову як окремий предмет; у вирі євроінтеграційних процесів діяльність української влади спрямована на врегулювання етнічних питань, відповідно до вимог ЄС.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ларченко М. Політичне представництво партій етнічних меншин: проблема та перспективи (український та європейський досвід). Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2017. Випуск 12. С. 222–228.
2. Мельник Світлана, Черничко Степан Етнічне та мовне розмаїття України. Аналітичний огляд ситуації. Монографія. Ужгород: ПоліПрінт, 2010. 164 с.
3. Національні меншини України в політичних процесах ХХ – ХХІ століть: стан і проблеми дослідження / авт. кол.: Котигоренко В. О. (керівник), Калакура О. Я., Ковач Л. Л., Коцур В. В., Кочан Н. І., Ляшенко О. О., Ніколаєць Ю. О., Новородовський В. В., Панчук М. І. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. 624 с.
4. Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-11#Text> (дата звернення 04.05.2023 р.)
5. Restraint, responsibility and dialogue needed in Ukraine, including Crimea, says OSCE High Commissioner on National Minorities. URL: <https://www.osce.org/hcnm/115643>.